

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**



ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

**80 НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ВИКЛАДАЧІВ АКАДЕМІЇ**

Одеса 2020

Наукове видання

Збірник тез доповідей 80 наукової конференції викладачів академії
7 – 8 травня 2020 р.

Матеріали, занесені до збірника, друкуються за авторськими оригіналами.
За достовірність інформації відповідає автор публікації.

Рекомендовано до друку та розповсюдження в мережі Internet Вченою радою
Одеської національної академії харчових технологій,
протокол № 15 від 05.05.2020 р.

Під загальною редакцією Заслуженого діяча науки і техніки України,
Лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки,
д-ра техн. наук, професора Б.В. Єгорова

Укладач Т.Л. Дьяченко

Редакційна колегія

Голова Єгоров Б.В., д.т.н., професор
Заступник голови Поварова Н.М., к.т.н., доцент

Члени колегії:

Амбарцумянц Р.В., д-р техн. наук, професор
Безусов А.Т., д-р техн. наук, професор
Бурдо О.Г., д.т.н., професор
Віннікова Л.Г., д-р техн. наук, професор
Гапонюк О.І., д.т.н., професор
Жигунов Д.О., д.т.н., доцент
Іоргачова К.Г., д.т.н., професор
Капрельянц Л.В., д.т.н., професор
Коваленко О.О., д.т.н., ст.н.с.
Косой Б.В., д.т.н., професор
Крусір Г.В., д-р техн. наук, професор
Мардар М.Р., д.т.н., професор
Мілованов В.І., д-р техн. наук, професор
Павлов О.І., д.е.н., професор
Плотніков В.М., д-р техн. наук, доцент
Станкевич Г.М., д.т.н., професор,
Савенко І.І., д.е.н., професор,
Тележенко Л.М., д-р техн. наук, професор
Ткаченко Н.А., д.т.н., професор,
Ткаченко О.Б., д.т.н., професор
Хобін В.А., д.т.н., професор,
Хмельнюк М.Г., д.т.н., професор
Черно Н.К., д.т.н., професор

— при анулюванні ліцензії КУА, ліквідації ІСІ та скасуванні емісії цінних паперів ІСІ.

Для визначення та характеристики рівня ризикованості конкретного суб'єкта нагляду – торговця цінними паперами – використовуються такі групи показників:

— нормативи достатності капіталу, що визначають фінансову спроможність такого суб'єкта, певний час підтримувати нормальне функціонування виключно за рахунок власного капіталу (регулятивний капітал, адекватність регулятивного капіталу, адекватність капіталу першого рівня, коефіцієнт левериджу (LR));

— нормативи ліквідності, пов'язані з забезпеченням здатності торговців цінними паперами здійснювати розрахунки за власними зобов'язаннями (для торговців цінними паперами встановлений тільки один показник – норматив абсолютної ліквідності);

— нормативи продуктивності, які встановлюються з метою обмеження співвідношення загальної суми договорів, укладених торговцем цінними паперами, але не виконаних на день розрахунку (відкриті позиції), до розміру капіталу торговця цінними паперами залежно від видів професійної діяльності на фондовому ринку (ці нормативи не пов'язані з бухгалтерським обліком і не є фінансовими).

З 01.01.2016 року торговець цінними паперами розраховує станом на кожний робочий день наступні пруденційні показники:

1) Мінімальний розмір регулятивного капіталу (норматив – 75 % від мінімального розміру статутного капіталу для торговця, тобто нормативи можуть приймати такі значення:

— лише дилерська діяльність – не менше 375 тис. грн.;

— брокерська діяльність – не менше 750 тис. грн.;

— андеррайтинг та/або управління ЦП – не менше 5 250 тис. грн.;

— наявність/відсутність ліцензії депозитарної установи на норматив не впливає);

2) Норматив адекватності регулятивного капіталу (норматив – не менше 6%).

3) Норматив адекватності капіталу першого рівня (норматив – не менше 4,5%).

4) Коефіцієнт фінансового левериджу (норматив – в межах від 0 до 1).

5) Коефіцієнт абсолютної ліквідності (норматив – не менше 0,2).

Таким чином, при впровадженні пруденційного нагляду на українському фондовому ринку враховується європейський досвід та застосовуються різні підходи та нормативи для пруденційного нагляду за діяльністю з торгівлі цінними паперами, депозитарною діяльністю та діяльністю з управління активами інституційних інвесторів.

ОПЕРАЦІЇ КРЕДИТНОГО ХАРАКТЕРУ: ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ У БАНКАХ

**Мельник Ю.М., к.е.н., доцент кафедри обліку та аудиту
Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса**

У структурі активних операцій банків традиційно найбільшу питому вагу займають кредитні операції. При цьому активізація кредитних операцій банків України в останні роки супроводжується одночасним зниження їх прибутковості, що зумовлено передусім фінансовою кризою та нестабільністю фінансових ринків, недосконалістю нормативно-правового забезпечення та високим рівнем конкуренції тощо. На теперішній час значна частина капіталів банків втрачено через неповернення кредитів, у зв'язку із кризою та падінням виробництва, зменшився попит на позики.

Кредитні операції є найбільш ризикованим видом активної діяльності банку. Про це яскраво свідчить, зокрема, питома вага проблемних кредитів у їхніх кредитних портфелях. Кредитний ризик виникає кожного разу, коли банк надає кошти, бере зобов'язання про їх надання, або іншим чином ризикує ними відповідно до кредитних договорів незалежно від того, де відображається операція – на балансі чи поза балансом банку.

Якісне кредитне забезпечення суб'єктів господарювання є дієвим способом виходу економіки із кризи. Економіка країни й досі перебуває в тому стані, коли її розвиток гальмується відсутністю чітко визначених, пріоритетних програм розвитку підприємництва, у тому числі програм розвитку за допомогою кредиту. Кредит є обов'язковою умовою розширеного відтворення, важливою складовою діяльності державних, акціонерних та приватних підприємств, надійним інструментом, який опосередковує процес виробництва і реалізації продукції. Кредит сприяє науково-технічному прогресу, є джерелом капітальних вкладень, виступає інструментом стимулювання виробництва.

Дослідженням теоретико-методологічних основ обліку кредитних операцій в банках приділяється багато уваги у працях вітчизняних вчених та фахівців. Переважну більшість публікацій присвячено теоретичним та практичним питанням організації та методики обліку кредитних операцій, наближенню їх до міжнародних норм, правил, принципів. Зокрема це праці вітчизняних авторів: А.М. Герасимовича, В.Г. Жила, Л.М. Кіндрацької, В.Б. Кириленка, Н.Б. Литвина та ін. [3].

Чинним банківським законодавством України кредит (кредитні операції) визначаються як вид активних операцій, пов'язаних з наданням клієнтам коштів у тимчасове користування або прийняттям зобов'язань про надання коштів у тимчасове користування за певних умов, а також надання гарантій, поручительств, авалів, розміщення депозитів, проведення факторингових операцій, фінансового лізингу, видача кредитів у формі врахування векселів, у формі операцій репо, будь-яке продовження строку погашення боргу, яке надано в обмін на зобов'язання боржника щодо повернення заборгованої суми, а також на зобов'язання на сплату процентів та інших зборів з такої суми (відстрочення платежу) [1].

Однією із проблем в організації обліку і контролю кредитних операцій є значне зростання питомої ваги пролонгованих кредитів та відсутність відображення такого стану активів у бухгалтерському обліку, тому що відстрочка за кредитним договором (продлонгація) відображається за такими ж рахунками, що і довгострокова або короткострокова заборгованість, залежно від строку, який розраховується від дати відстрочки позики до дати її погашення. Тобто у бухгалтерському обліку пролонговані позики заносяться у строкові, а зростання потенційних ризиків неповернення кредиту приховується від осіб, бажаючих оцінити стан банку і його ризики. Це стає однією з причин збільшення простроченої заборгованості за кредитами.

Привілеєм банків може бути можливість відображення відстроченої заборгованості впродовж місяця на рахунках строкової заборгованості. За цей час банк має врегулювати з позичальником всі моменти щодо наявних проблем та перспектив щодо погашення кредиту.

Наступною проблемою є недостатня деталізація відображення у бухгалтерському обліку кредитів за термінами надання, які в бухгалтерському обліку та, відповідно, у фінансовій звітності, відображаються в загальному на рахунках короткотермінових (до одного року) і довготермінових (більше одного року) кредитів. Такий підхід свідчить про недосконалість механізмів обліку кредитних операцій, оскільки будь-яка фізична або юридична особа не може на основі фінансової звітності банку правильно проаналізувати його ліквідність.

Кредитування залишається одним із найважливіших класичних напрямів діяльності банків. Це пов'язано із законною властивістю капіталу спрямуватися у сфери, де найвища норма прибутку. Тому економічні інтереси комерційних банків полягають у розширенні обсягів кредитних операцій. Кредитні операції полягають у розміщенні банками від свого імені, на власних умовах та на власний ризик залучених коштів юридичних осіб та громадян. Якщо в банку з'являються серйозні фінансові труднощі, то проблеми, як правило виникають через кредити, які неможливо повернути внаслідок прийняття помилкових управлінських рішень. Уникнення зайвого ризику при здійсненні кредитних операцій та правильна оцінка можливостей розвитку справи забезпечується значною мірою ретельним веденням обліку як вагомій складовій інформаційної системи банку та посиленням функцій служби внутрішнього аудиту в процесі кредитування. На теперішній час, не має єдиного підходу

щодо кількості класифікаційних ознак видів кредитних операцій, оскільки думки вчених, що досліджують цю проблему різняться. Найбільш прийнятна така класифікація кредитних операцій за різними критеріями, а саме: терміном кредитування; суб'єктом і об'єктом кредитування; галузевою спрямованістю кредиту; видом валютних цінностей, в яких надано кредит; забезпеченням; ступенем ризику; методом надання; способом повернення; строком повернення; характером визначення та способом сплати процентів; кількістю кредиторів; призначенням.

Для удосконалення методики обліку кредитних операцій необхідне запровадження методики обліку відстроченої (продлонгової) заборгованості за кредитними операціями, передбачивши рахунки для обліку продлонгової заборгованості в залежності від терміну її виникнення; розширення обліку кредитних операцій за термінами надання

Література

1. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 12.12.2008 р. із змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Інструкція з бухгалтерського обліку кредитних, вкладних (депозитних) операцій та формування і використання резервів під кредитні ризики в банках України: Затв. Постановою Правління НБУ від 27.12.07 р. № 481. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
3. Положення про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків [Електронний ресурс] : Постанова Правління НБУ від 6 липня 2000 р. № 279. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=106520>
4. Литвин Н.Б. Фінансовий облік у банках: (у контексті МСФЗ): Підручник. – К.: «Хай-Тек Прес», 2010. – 608 с.

АНАЛІЗ ПРИБУТКОВОСТІ М'ЯСОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

**Ощепков О.П., к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту
Магденко С.О., старший викладач кафедри економіки промисловості
Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса**

Прибуток підприємства, резерви його підвищення, фактори впливу на нього, питання управління прибутковістю, являються предметом дослідження багатьох науковців, однак не зважаючи на це дане питання залишається не достатньо вивченим на даному етапі розвитку економічних відносин. Головними завданнями менеджерів підприємства є опанування ефективними методами організації виробництва та реалізації продукції, за допомогою яких можна досягти найбільшого прибутку. Разом з тим серед науковців немає спільного бачення теоретичної сутності поняття прибутковості та резервів її підвищення, так само як не існує єдиного універсального способу для всіх підприємств щодо вирішенні практичних завдань по підвищенню прибутковості діяльності підприємств. Крім того, дослідження факторів впливу на прибутковість, мають особливо важливе значення в умовах нестабільної політико-економічної ситуації. Отже, дослідження резервів збільшення прибутку та факторів впливу на прибутковість підприємств є актуальним і зумовлює доцільність розгляду цього питання.

Питанням формування прибутку і прибутковості підприємства приділяється значна увага з боку як законодавчих органів, так і контролюючих органів України, що знаходить своє відображення у законах, постановах та інструкціях. У дослідження питань прибутковості, ефективності діяльності підприємств зроблено вагомий внесок такими науковцями як, І.О. Бланк, В.І. Блонська, Н.М. Бондар, Г.А. Семенов, В.Г. Пасічник, З.О. Манів, О.О. Гетьман, В.П. Кодацький, Т.Г. Васильців, С.С. Гринкевич та ін.

Прибутковість підприємства є однією зі складних та багатограних економічних

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ АУДИТУ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ Васьковська К.О.	395
ПРУДЕНЦІЙНИЙ НАГЛЯД ЯК СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ТОРГОВЦІВ ЦІННИМИ ПАПЕРАМИ Євтушевська О.О.	397
ОПЕРАЦІЇ КРЕДИТНОГО ХАРАКТЕРУ: ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ У БАНКАХ Мельник Ю.М.	399
АНАЛІЗ ПРИБУТКОВОСТІ М'ЯСОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ Ощепков О.П., Магденко С.О.	401
ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКИЙ КОНТРОЛЬ ДІЯЛЬНОСТІ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ Стасюкова К.В., Головаченко Л.М.	403
ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА: СУЧАСНИЙ АСПЕКТ Купріна Н.М., Маркова Т.Д., Баранюк Х.О.	404
АСПЕКТИ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ: ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТА ЙМОВІРНОСТІ БАНКРУТСТВА Ступницька Т.М., Пчелянська Г.Б.	406
НАУКОВІ АСПЕКТИ ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА Ткачук Г.О.	408
ЕЛЕКТРОННИЙ ДОКУМЕНТООБІГ, ВИМОГИ ДО ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ Скляр Л.Б.	409
СУЧАСНИЙ СТАН СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ Тарасова О.В.	411
СЕКЦІЯ «ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ТА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА»	
«ПРОДОВОЛЬЧА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ» ЯК ЕКОНОМІЧНА КАТЕГОРІЯ: ТЕНДЕНЦІЇ ВИЗНАЧЕННЯ Криницька О.О., Ткачук Т.І.	413
СЕКЦІЯ «СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ НАУКИ, ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ТА СПОРТ»	
ПАРТНЕРСТВО УКРАЇНА-НАТО – НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО КУРСУ Соловей А.О., Ботіка Т.С., Мамроцька О.А.	415
ПРО ІСТОРИКО-ФІЛОСОФСЬКІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ВЧЕНОГО Соловей А.О., Кананихіна О.М., Ботіка Т.С., Мамроцька О.А.	416
ПЕРШИЙ ЗИМОВИЙ ПОХІД: ОДЕСЬКИЙ ПЕРІОД Шишко О.Г.	419
ПРОПАГАНДА В ПУБЛІЧНІЙ ПОЛІТИЦІ Дмитрашко С.А.	420
СОЦІАЛЬНЕ ПРОГНОЗУВАННЯ ЯК ОСНОВА ДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ Орлова В.О.	422
КОНФЛІКТ ЦИВІЛІЗАЦІЙ ЯК РУШІЙ ПРОГРЕСУ ЛЮДСТВА Петракова Є. Р., Черняк Г.А.	423
ЩОДО ПРОБЛЕМИ ОЦІНЮВАННЯ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ЗНАННЯ Лар'яновський І.С.	425
МОДЕЛЬ СИСТЕМИ БЕЗОПЛАТНОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ УКРАЇНИ У ПОРІВНЯННІ З ІНШИМИ КРАЇНАМИ Осадча І.А.	427
ТЕОРЕТИКО-ЕМПІРИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПРОНИКЛИВОСТІ Сороченко О.В.	429
САМОРЕАЛІЗАЦІЯ В СУЧАСНІЙ КОМЕРЦІЙНІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ Мельник Ю.М., Тодорова С.М., Шевченко Г.А.	430
ПСИХОЛОГІЧНІ МЕТОДИ ОЦІНКИ ПЕРСОНАЛУ Черкаський А.В.	432
ГЕНДЕРНИЙ РОЗРИВ У ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІЙ ВЛАСНОСТІ: ІСТОРИЧНА РЕТРОСПЕКТИВА Дружкова І.С.	433
ІНШОМОВНИ МОВЛЕННЄВІ УМІННЯ ТА СПЕЦИФІКА ЇХ ФУНКЦІОНУВАННЯ Верейтіна І.А., Попель О.В., Добровольська Н.Л.	434